

ਰਾਖਬੀਰ ਚੰਦ ਅਤੇ ਹੋਰ।

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ

(2009 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2028)

05 ਅਗਸਤ, 2013

[ਪੀ. ਸਤਾਸ਼ਿਵਮ, ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ। ਅਤੇ ਰੰਜਨ ਗੋਗੋਈ, ਜੇ. ਜੇ.

ਦੰਡ ਕੋਡ, 1860:

ਧਾਰਾਵਾਂ .302, 324 ਅਤੇ 323 ਆਰ/ ਡਬਲਯੂ.ਧਾਰਾ 34-ਮੁਕੱਦਮਾ-4 ਦੇਸ਼ੀ-ਘਟਨਾ ਦੇ 3 ਜ਼ਖਮੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ-ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ-ਅਪੀਲ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ: ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਕੇਸ ਜ਼ਖਮੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਮੈਡੀਕਲ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

- ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ੀ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ 324 ਅਤੇ 323 ਆਰ/ਡਬਲਯੂ.ਧਾਰਾ 34 ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ-ਪਰ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ।302/34, ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਕੱਲੇ ਦੇਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1,2 ਅਤੇ 3-ਇਸ ਲਈ, ਦੇਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਨੂੰ ਯੂ/ਐਸ 302 ਦੀ ਸਜ਼ਾ। ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1,2 ਅਤੇ 3 ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 34- ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਯੋਜਿਤ-ਸੱਦਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੇਣਦਾਰੀ:ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਧਾਰਾ 34 ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੇਸ਼ੀ (ਦੇਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1,2,3 ਅਤੇ 4) ਨੂੰ ਯੂ/ਐਸ. ਧਾਰਾਵਾਂ 302, 324 ਅਤੇ 323

ਆਰ/ਡਬਲਯੂ.ਧਾਰਾ 34 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਕੇਸ ਸੀ

ਕਿ ਦੇਸ਼ੀ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 2 ਅਤੇ 4 (ਭਰਾਵਾਂ) ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਹਮਲੇ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਰਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ 5 ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ) ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਚਾਅ ਵਿੱਚ ਆਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਵੀ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮ੍ਰਿਤਕ, ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ (ਪੀਡਬਲਯੂ 2,4 ਅਤੇ 5) ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦੇਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1,2 ਅਤੇ 3 ਦੀ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਰੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾਵਾਂ 302, 324 ਅਤੇ 323 ਆਰ/ਡਬਲਯੂ.ਧਾਰਾ 34 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਤਹਿਤ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ

ਰਾਖਬੀਰ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ

745

ਧਾਰਾਵਾਂ 324 ਅਤੇ 323 ਲਈ 2 ਸਾਲ ਅਤੇ 1 ਸਾਲ ਲਈ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ

ਰੱਖਿਆ: 1. ਪੀਡਬਲਯੂ 2,4 ਅਤੇ 5, ਭਾਵ ਜ਼ਖਮੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਇਕਸਾਰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਰਾਸ-ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅਸਥਿਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ 3 ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ ਉਪਰੋਕਤ ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਉਪਰੋਕਤ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਉੱਤੇ ਉਹਨਾਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਹ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸਨ। ਪੀਡਬਲਯੂ 2,4 ਅਤੇ 5 ਦੇ ਸਬੂਤ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪੇਟ ਵਿੱਚ 4 ਪੰਕਚਰ ਸੱਟਾਂ ਪਾਈਆਂ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 2,4 ਅਤੇ 5 ਉੱਤੇ ਚੀਰ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਵੀ ਪਾਈਆਂ। ਜ਼ਖਮੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਕਸਾਰਤਾ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 4] [750-D-G]

2. ਆਮ ਇਰਾਦਾ ਜੋ ਕਿ ਦੰਡ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦਾ ਸਾਰ ਹੈ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਪ੍ਰਤੱਖ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਕੋਡ ਕਈ ਸਹਿ-ਦੇਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਪੂਰਵ-ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਸਾਂਝਾ ਇਰਾਦਾ ਪਲ ਦੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਕਸਤ

ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਹਿ-ਦੇਸ਼ੀ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਰਾਧਿਕ ਐਕਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਦਾਲਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਜਿਹੇ ਸਿੱਟੇ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਹੀ ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਸਹਿ-ਦੇਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀ ਵੰਡ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੋਵੇਗੀ।

ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਦੇਸ਼ੀ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ, ਇਸ ਲਈ,

746

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟ

[2013] 11 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ.

ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਇੱਕ ਅਨੁਮਾਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 8] [752-D-F]

ਸ਼੍ਰੀਪਤੀ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ (2009) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 660:2009 (5) ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 309;
ਅਬਦੁਲ ਮਨਾਨ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਰਾਜ (2010) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 381:2010 (2) ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1030;
ਅਬਦੁਲ ਸਈਦ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਐੱਮ. ਪੀ. (2010) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 259:2010 (13) ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 311
ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸੀ।

3. ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਢੁਕਵਾਂ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੇ ਕਿ ਸਾਰੇ ਚਾਰਾਂ ਆਰੋਪੀਆਂ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਦੇਸ਼ੀ 1,2 ਅਤੇ 3 ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੱਖ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੇਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ 1,2 ਅਤੇ 3 ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1,2 ਅਤੇ 3 ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੀਡਬਲਯੂ 2,4 ਅਤੇ 5 ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਦੇਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 1,2 ਅਤੇ 3 ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਖਮੀ ਚਸਮਦੀਦਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕਥਿਤ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 324 ਅਤੇ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 34 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 323 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਦੱਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 9] [759-D-GJ]

4. ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੇਸ਼ੀ-ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4 ਦੁਆਰਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪੇਟ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਚਾਕੂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹਮਲਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਸਰੀਰ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸੇ ਭਾਵ ਪੇਟ ਉੱਤੇ 4 ਤੋਂ 5 ਚਾਕੂ ਨਾਲ ਵਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਵਿਕਲਪਿਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 12] (762-ਡੀ-ਐਚ)

5. ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪੂਰਵ-ਚਿੰਤਨ ਅਤੇ

ਰਾਖਬੀਰ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ 747

ਅਚਾਨਕ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਕੰਮ ਜਨੂੰਨ ਦੀ ਗਰਮੀ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਪਰ ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਉਹ ਹੈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪੇਟ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ 4 ਤੋਂ 5 ਚਾਕੂ ਮਾਰਨਾ। ਜੇਕਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੀ ਝਟਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਉਹ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 300 ਦੇ ਚੌਥੇ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇ, ਅਰਥਾਤ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅਣਉਚਿਤ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸੀ। ਬੇਰਹਿਮੀ ਜਾਂ ਅਸਾਧਾਰਣ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ,

ਦੇਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਦੁਆਰਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸੇ ਉੱਤੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਰ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਹੀ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਨਿਕਲੇਗਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਘੱਟੋ ਘੱਟ, ਅਜਿਹੀ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ। ਦੇਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਿਣੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਵਾਦ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ

ਦੇਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਧਾਰਾ 324 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 34 ਅਤੇ 323 ਅਤੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਕਥਿਤ ਦੇਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਵੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 12] [763-ਬੀ-ਜੀ]

ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਇਵਰਪੂ ਪੁੰਨਿਆ ਅਤੇ ਹੋਰ (1976) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 382:1977 (1) ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 601; ਘੇਲਾਭਾਈ ਜਗਮਲ ਭਾਈ ਭਾਵਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ।ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ (2008) 17 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 651-'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ।ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ:

2009 (5) ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 309 ਪੈਰਾ 8 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ

2010 (2) ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1030 ਪੈਰਾ 8 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ

2010 (13) ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 311 ਪੈਰਾ 8 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ

748 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟ [2013] 11 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ.

1977 (1) ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 601 ਪੈਰਾ 11 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ

2008) 17 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਪੈਰਾ 11 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾ:2009 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2028.

1999 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 35-ਡੀ. ਬੀ. ਵਿੱਚ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਿਤੀ 28.3.2008 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਕੇ. ਐਲ. ਜੰਜਨੀ, ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਰਾਣਾ, ਪੰਕਜ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ, ਅੰਕਿਤ ਗੌਰ, ਅਵਿਨਾਸ਼ ਜੈਨ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ ਵੀ. ਮਧੂਕਰ ਏ. ਏ. ਜੀ., ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ।ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਰੰਜਨ ਗੋਗੋਈ, ਜੱਜ 1.ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਇਹ ਅਪੀਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 136 ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਨੁਮਤੀ ਦੇਣ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਕਮਲ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302,324, ਅਤੇ 323 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।ਉਸ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 324 ਅਤੇ 323/34 ਤਹਿਤ ਉਸ ਨੂੰ 2 ਅਤੇ 1 ਸਾਲ ਦੀ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ।ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 1,2 ਅਤੇ 3 ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ

ਦੇਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਮਰ ਭਰ ਲਈ ਸ਼ਖਤ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੇਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 324 ਅਤੇ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 34 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 323 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਵੀ ਦੇਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 2 ਸਾਲ ਅਤੇ 1 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ।

2. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਕੇਸ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਹੈ ਕਿ

ਰਾਘਬੀਰ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ 749

[ਰੰਜਨ ਗੋਗੋਈ, ਜੇ.]

ਮਿਤੀ 14.1.91 ਨੂੰ ਕਰੀਬ ਸਵੇਰ ਦੇ 7 ਵਜੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ (ਭਰਾ) ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਪੁਕਾਰ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਗਏ ਸਨ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਰਾਘਬੀਰ ਚੰਦ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚਾਰ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਸਨ।

ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1, ਰਾਘਬੀਰ ਚੰਦ, ਇੱਕ ਡਾਂਗ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 2, ਵਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਇੱਕ ਲੋਹੇ ਦੀ ਰਾਡ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 3 ਅਤੇ 4, ਵਿਜੈ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਕਮਲ ਕੁਮਾਰ, ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਇੱਕ ਲੋਹੇ ਦੇ ਫੇਰਕ ਅਤੇ ਇੱਕ ਚਾਕੂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸਨ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਰਾਘਬੀਰ ਚੰਦ ਨੇ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਪਿਛਲੀ ਸ਼ਾਮ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਰਾਘਬੀਰ ਚੰਦ ਨਾਲ ਬਦਸਲੂਕੀ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਵਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਲੋਹੇ ਦੀ ਰਾਡ ਨਾਲ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ.-4 ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਕਮਲ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਚਾਕੂ ਨਾਲ ਮਾਰਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਰਾਘਬੀਰ ਚੰਦ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੱਜੀ ਕੂਹਣੀ 'ਤੇ ਡਾਂਗ ਨਾਲ ਮਾਰਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਇਲਜ਼ਾਮ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਕਮਲ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਚਾਕੂ ਨਾਲ ਵਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਅਗਲਾ ਕੇਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਸੁਸ਼ੀਲ ਕੁਮਾਰ ਹਨ।

(ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਦੇ ਭਰਾ) ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਢਿੱਡ ਵਿੱਚ ਚਾਕੂ ਨਾਲ 4-5 ਵਾਰ ਕੀਤੇ ਤੇ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਡਿੱਗ ਪਿਆ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੇਸ਼ ਲਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰ. 3 ਵਿਜੈ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਸੁਸ਼ੀਲ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ ਲੋਹੇ ਦੇ ਫੇਰਕ ਨਾਲ ਵਾਰ ਕੀਤੇ! ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰ.1 ਰਘਬੀਰ ਚੰਦ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਦੀ ਖੱਬੀ ਅੱਖ ਉੱਤੇ ਮੁੱਠੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2 ਵਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਸੁਸ਼ੀਲ ਕੁਮਾਰ ਲੋਹੇ ਦੀ ਡੰਡੇ ਨਾਲ ਖੱਬੀ ਲੱਤ ਨਾਲ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਹੱਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਚਲੇ ਗਏ।

ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਠਾਨਕੋਟ ਦੇ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿੱਥੋਂ ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ S.G.T.B ਹਸਪਤਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਰੈਫਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਂਦੇ ਸਮੇਂ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ 14.1.91 ਨੂੰ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।

760 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ [2013] 11 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ.----/

ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਕਥਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪੇਟ ਉੱਤੇ 4-5 ਚਾਕੂ ਮਾਰੇ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸਬੂਤ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਚੌਥੇ ਦੇਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮਾਨਯੋਗ ਵਕੀਲ ਸਾਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਦਾ ਚੌਥਾ ਅਪਵਾਦ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਆਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਕਥਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਦੇ ਤਹਿਤ ਘੱਟ ਅਪਰਾਧ। ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ

ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਦਾ ਚੌਥਾ ਅਪਵਾਦ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ: "ਅਪਵਾਦ 4-ਦੇਸ਼ੀ ਦਾ ਕਤਲ ਹੈ ਜੇ ਬਿਨਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਗਰਮੀ ਵਿੱਚ ਅਚਾਨਕ ਲੜਾਈ ਝਗੜਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਕਰਤਾ ਦੇ ਬਿਨਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਣਉਚਿਤ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਇਆ ਜਾਂ ਬੇਰਹਿਮੀ ਜਾਂ ਅਸਾਧਾਰਣ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਵਿਆਖਿਆ-ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕੋਈ ਮਾਇਨੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਕਿ ਕਿਹੜੀ ਪਾਰਟੀ ਭੜਕਾਹਟ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪਹਿਲਾ ਹਮਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

11. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੁਝ ਪੁਰਾਣਾ ਫੈਸਲਾ

(ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਇਵਰਪੂ ਪੁੰਨਿਆ ਅਤੇ ਹੋਰ 4) ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਲਈ ਦੁਬਾਰਾ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਸਹੀ ਪਹੁੰਚ ਕੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕਤਲ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਜੋ ਕਿ ਕਤਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ; - 'ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਹਿੱਸਿਆਂ' ਤੇ ਲਾਭਦਾਇਕ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇੱਥੇ ਹੇਠਾਂ।

21. ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ

ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ 'ਕਤਲ' ਜਾਂ 'ਗੈਰ-ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ' ਹੈ।

ਇੱਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ, ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਖੋ ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਹੋਵੇਗਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਕੀ ਐਚ 4.(1976) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 382.

ਰਾਘਬੀਰ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ 751

[ਰੰਜਨ ਗੋਗੋਈ, ਜੇ.]

ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਸਥਿਰ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਕਮਲ ਕੁਮਾਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਮਾਨਯੋਗ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਬਤ ਅਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥ, ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ I ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣਗੇ ਨਾ ਕਿ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ 1,2 ਅਤੇ 3 ਦੁਆਰਾ ਸੱਟਾਂ ਨੂੰ ਝੱਲਣਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ- 1 ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਨਯੋਗ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਆਪਸੀ ਲੜਾਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1, ਰਾਘਬੀਰ ਚੰਦ ਨੇ ਲਗਭਗ 2- ½ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ

ਝੱਲੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ 2 ਅਤੇ 3 ਨੇ 7 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਝੱਲੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 4 10 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਹੈ।

6. ਸ੍ਰੀ ਵੀ. ਮਧੁਕਰ ਨੇ ਵਿਦਵਾਨ ਅੱਡੀ ਵਕੀਲ ਜਨਰਲ

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦਿਆਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ 2,4 ਅਤੇ 5 ਦੇ ਸਬੂਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੇਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਕੱਠੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਪੀਡਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦੌਰਾਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਮਾਨਯੋਗ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਤਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਬਚ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗੀਆਂ ਸੱਟਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸਤਹੀ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹੀ ਸਵੈ-ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦੱਸੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

7. ਜ਼ਖਮੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਨੇੜਿਓਂ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੇ ਦਿਨ

ਜਦੋਂ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਪੁਕਾਰ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰ ਦੇਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਕੁੱਟਿਆ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਸੁਸ਼ੀਲ ਕੁਮਾਰ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਮੌਕੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪਹੁੰਚੇ। ਇਹ ਉਹ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਨੰਬਰ 4 ਕਮਲ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪੇਟ

ਵਿੱਚ ਚਾਕੂ ਨਾਲ 4-5 ਵਾਰ ਕੀਤੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਆਖਰਕਾਰ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਹੋਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਸੁਸ਼ੀਲ ਕੁਮਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ

ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤ ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਇਲਾਜ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ.-1 ਡਾ. ਆਰ. ਕੇ. ਖੰਨਾ ਦੁਆਰਾ ਪਠਾਨਕੋਟ ਦੇ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸੇ ਦਿਨ ਉਸ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਐਸ.ਜੀ.ਟੀ.ਬੀ. ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਰੈਫਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਡਾ. ਐੱਨ. ਕੇ. ਅਗਰਵਾਲ ਪੀਡਬਲਯੂ-6 ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਦੌਰਾਨ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਅਕਤੀ ਉੱਤੇ ਟਾਂਕੇ ਦੇ ਜ਼ਖਮ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਪਠਾਨਕੋਟ ਦੇ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਸਰਜੀਕਲ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ।

0 8. ਆਮ ਇਰਾਦਾ ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਪ੍ਰਤੱਖ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਸਾਰ ਹੈ, ਕਈ ਸਹਿ-ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਪੂਰਵ-ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਸਾਂਝਾ ਇਰਾਦਾ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਕਸਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਕੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਹਿ-ਦੇਸ਼ੀ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮੰਨ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਸਹਿ-ਦੇਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀ ਵੰਡ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੋਵੇਗੀ।

ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਦੇਸ਼ੀ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਇੱਕ ਅਨੁਮਾਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਉਹ ਸਿਧਾਂਤ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੰਬੀ ਕਤਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਝ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀਪਤੀ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ 1 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ:

1.(2009) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 660

ਰਾਘਬੀਰ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ 753

[ਰੰਜਨ ਗੋਗੋਈ, ਜੇ.]

9. "5.ਧਾਰਾ 34 ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਯੁਕਤ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਬੂਤ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਠੋਸ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ। ਇਸ ਭਾਗ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਦਾ ਤੱਤ ਹੈ। ਇੱਕ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ

ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੰਮ ਦੇ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੰਮ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਸਬੂਤ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਦੇ ਉਪਲੱਬਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਸਿਰਫ਼ ਕੇਸ ਦੇ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਘਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ, ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਹਾਲਾਤ ਅਨੁਸਾਰ,

ਕਿ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਜਾਂ ਮੀਟਿੰਗ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਧਾਰਾ 34 ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਯੋਜਨਾ ਬੱਧ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਪਲ ਭਰ ਵਿੱਚ; ਪਰ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਅਸਲ ਸਮੱਗਰੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਿਲਕੁਲ ਉਹੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ. ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ [1977 (1) ਸੈਕਸ਼ਨ 746]

ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਮ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਰੂਪ ਨਾਲ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਾਲੇ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕੰਮ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਜਾਂ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਹੀ ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

6. ਇਹ ਸੈਕਸ਼ਨ 'ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ' ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ 'ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਸਾਂਝਾ ਇਰਾਦਾ' ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 34 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦਾ ਸਾਰ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ

754

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟ

[2013] 11 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ.

ਇੱਕ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਐਨੀਮੇਟ ਕਰਨਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 34 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ।

ਉਹ ਕਾਰਜ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਨੇ ਇਕੱਲੇ ਹੀ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਦੁਆਰਾ ਕੀ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀ। ਚਿੰਤਾ ਪੁੱਲਾ ਰੈੱਡੀ ਬਨਾਮ ਏ. ਪੀ. ਰਾਜ [1993]

(ਸਪੱ 3) ਸੈਕਸ਼ਨ 134] ਧਾਰਾ 34 ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੇਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦ ਕੋਈ ਸੱਟ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ ਹੋਵੇ। ਧਾਰਾ 34 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਰਵਾਈ ਦਿਖਾਈ ਜਾਵੇ। ਐੱਮ. ਪੀ. ਰਾਜ ਦੇ ਸਟੈਟਰ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ, ਬਨਾਮ ਦੇਸ਼ਰਪ. (2004) 13 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 1991 ਪਾਈਆ ਹੈ ਅਬਦੁਲ ਮਨ੍ਹਾਨ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਰਾਜ 2 ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 19 ਅਤੇ 20 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:

19. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸ਼ਿਓਰਾਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਯੂ. ਪੀ. ਰਾਜ [(1973) 3 ਸੈਕਸ਼ਨ 110] 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਜਤਾਇਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ: (ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. ਪੀ. 114, ਪੈਰਾ 6) "6... ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸਾਂਝਾ ਇਰਾਦਾ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਜਿਹੀ ਠੋਸ ਸਮੱਗਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ੀ ਦੇ ਕੰਮ ਲਈ ਜ਼ਾਬਤ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾ ਸਕੇ।

20. ਜੇਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1994 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ 461) 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈ:

2.(2010) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 381.

ਰਾਘਬੀਰ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ 755

[ਰੰਜਨ ਗੋਗੋਈ, ਜੇ. ਜੇ.]

"7. ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਥਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਇਰਾਦਾ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਸਥਾਪਤ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਕੰਮ ਜਾਂ ਆਚਰਣ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਹਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਹਾਲਤਾਂ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੇਸ਼ੀ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ। ਅਪਰਾਧ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਯੋਜਨਾ ਮੌਕੇ ਉੱਤੇ ਹੀ ਵਿਕਸਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਥਿਤ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਅਬਦੁਲ ਸਈਦ ਬਨਾਮ ਐੱਮ. ਪੀ. ਰਾਜ 3 ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਾਰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ:"

48. ਉਪਰੋਕਤ ਸਿੱਟਾ ਸਾਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਦੇ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

49. ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਤਿਆਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਕੰਮ ਲਈ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਸ ਕੋਲ "ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ" ਹੈ। ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ। ਵਾਕੰਸ਼ "ਸਾਂਝਾ ਇਰਾਦਾ" ਇੱਕ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਯੋਜਨਾ ਬੱਧ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਂਝਾ ਇਰਾਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਖਾਸ ਬਾਰੇ ਰਿੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਆਮ ਇਰਾਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਨਤੀਜੇ ਮੌਕੇ ਉੱਤੇ ਵੀ ਚੰਗੀ

ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਕਸਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਜੀ ਸੰਖਿਆ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ। ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਤਹਿਤ ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ 3. (2010) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 259.

756 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ [2013] 11 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ.

"ਇੱਕੋ ਇਰਾਦੇ" ਜਾਂ "ਸਮਾਨ ਇਰਾਦੇ" ਜਾਂ "ਆਮ ਉਦੇਸ਼" ਤੋਂ ਇੱਕ ਭਾਵਨਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। | ਸਮਾਨ ਇਰਾਦੇ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਨੂੰ ਧਾਰਾ 34 ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। (ਦੇਖੋ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1963 ਐਸ. ਸੀ. 174.)

50. ਧਾਰਾ 34 ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ ਉਦੋਂ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਇਸ ਲਈ, ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ

(ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ [1996 (1 0) ਸੈਕਸ਼ਨ 508] ਅਤੇ ਹਰਬੰਸ ਕੌਰ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ [2005](9) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 657)

51. ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤੱਤ ਭਾਵ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਅਨੁਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

ਹੈਮਲੇਟ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ [2003 (10) ਸੈਕਸ਼ਨ 108], ਪਿਚਾਈ ਈ. ਬਨਾਮ ਟੀ. ਐੱਨ. ਰਾਜ [2005 (1 0) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 505] ਅਤੇ ਬਿਸ਼ਨਾ ਬਨਾਮ ਡਬਲਯੂ ਬੀ ਰਾਜ। [2005 (12) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 657)

52. ਗੋਪੀ ਨਾਥ ਬਨਾਮ ਯੂ. ਪੀ. ਰਾਜ ਵਿੱਚ [2001 (6) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 620]

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ:

"8... ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖਰੇ, ਸਮਾਨ ਜਾਂ ਵਿਭਿੰਨ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਕਰਨਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ

ਨਤੀਜੇ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਸਮੁੱਚੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ-ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਗੁਪਤ ਕੰਮ ਸੀ ਜਾਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਸੀ ਜੋ ਇੱਕ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਭੁੱਲ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਵੀ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਘ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ

ਰਾਖਬੀਰ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ 757

[ਰੰਜਨ ਗੋਗੋਈ, ਜੇ.]

ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝਿਆ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਪੂਰਵ-ਨਿਰਧਾਰਤ ਜਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਯੋਜਨਾ ਬੱਧ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪਲ ਦੇ ਉਤਸ਼ਾਹ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਜਾਂ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਇਰਾਦਾ ਜਾਂ ਇਰਾਦਾ

ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਿੱਧੇ ਸਬੂਤ ਤੋਂ ਜਾਂ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨ ਜਾਂ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਕੇ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਆਚਰਣ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅੰਤਮ ਫੈਸਲਾ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਅਨੁਮਾਨਤ ਅਨੁਮਾਨਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ।

53. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜ [2003 (7) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 56] ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 34 ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਜਾਂ ਗੈਰ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਖਤ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

54. ਗਿਰਿਜਾ ਸ਼ੰਕਰ ਬਨਾਮ ਯੂ. ਪੀ. ਰਾਜ [2004 (3) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 793] ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 34 ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਐਕਟ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"9. ਧਾਰਾ 34 ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸੰਯੁਕਤ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਾ ਸਿਰਫ ਸਬੂਤ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਠੋਸ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ। ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਦਾ ਤੱਤਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੰਮ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਦੂਜੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉੱਠਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ

ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਸਬੂਤ ਘੱਟ ਹੀ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹਾ ਇਰਾਦਾ ਸਿਰਫ ਕੇਸ ਦੇ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

55. ਵੀਰੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਐੱਮ. ਪੀ. ਰਾਜ (2010 (8) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 407)

758

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟਸ

(2013) 11 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ.

ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

"42. ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਕੋਈ ਵੱਖਰਾ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ, ਪਰ ਇਹ ਉਸਾਰੂ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 34 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਨੂੰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਾਂਝੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਵਿਵਸਥਿਤ ਅਤੇ ਪੂਰਵ-ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਤਰੀਕਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਐਕਟ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਲੰਮਾ ਅੰਤਰਾਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪੂਰਵ-ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਚਾਨਕ.ਤਾਂ ਜੋ ਧਾਰਾ 34 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕੇ; ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੰਮ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀ ਇਕੱਠੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਲਈ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ। ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੈਕਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਚਾਰਜ ਅਤੇ ਉਸ ਅਧੀਨ ਚਾਰਜ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਜਾਂ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 34 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

56. ਧਾਰਾ 34 ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕੁਝ ਸਹਿ-ਦੇਸ਼ੀ ਬਰੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਇਹ ਸਿੱਧੇ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਅਨੁਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਦੇਸ਼ੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਸਮੂਹ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਭੂ ਬਾਬਾਜੀ ਨਵਲ ਬਨਾਮ ਬੰਬਈ ਰਾਜ [ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1956 ' , ਐੱਸ. ਸੀ. 51]

57. ਧਾਰਾ 34 ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਨੇ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਸੀ। ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੇਣਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਰਾਖਬੀਰ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ 759

[ਰੰਜਨ ਗੋਗੋਈ, ਜੇ.]

ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਦੇ ਢੰਗ ਅਨੁਸਾਰ। ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਸਮੂਹ ਦਾ ਹਰੇਕ ਮੈਂਬਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੈ।

9. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਉੱਤੇ ਦੇਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਕੁੱਟਮਾਰ ਦੀ ਘਟਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮ੍ਰਿਤਕ ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਮੌਕੇ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਆਗਮਨ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਕਮਲ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਪੇਟ ਵਿੱਚ 4 ਤੋਂ 5 ਵਾਰ ਕੀਤੇ। ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਹ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗ ਗਿਆ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤ ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਡਿੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਤੱਥ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਆਧਾਰ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਚਾਰਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ 'ਅਨੁਮਾਨ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਦੇਸ਼ੀ 1,2 ਅਤੇ 3 ਨੂੰ ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਮੌਤ ਲਈ ਪ੍ਰਤੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੇਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ 1,2 ਅਤੇ 3 ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਅਸੀਂ, ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੇਸ਼ੀ-ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1,2 ਅਤੇ 3 ਉੱਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੀਡਬਲਯੂ 2,4 ਅਤੇ 5 ਦੇ ਸਬੂਤ

ਨੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਦੇਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ 1,2 ਅਤੇ 3 ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਖਮੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 324 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 34 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 323 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਥਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ

10. ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਕਮਲ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪੀਡਬਲਯੂ 2,4 ਅਤੇ 5 ਦੇ ਸਬੂਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਅਤੇ ਸਵਿਕਾਰ ਯੋਗ ।

760

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟ

[2013] 11 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ.

ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਕਥਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪੇਟ ਉੱਤੇ 4 ਤੋਂ 5 ਚਾਕੂ ਮਾਰੇ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸਬੂਤ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਚੋਥੇ ਦੇਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮਾਨਯੋਗ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਵਿੱਚ, ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਦਾ ਚੋਥਾ ਅਪਵਾਦ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਆਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਕਥਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਤਹਿਤ ਘੱਟ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਜਵਾਬ ਦੇਹ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਦਾ ਚੋਥਾ ਅਪਵਾਦ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ: " ਦੇਸ਼ੀ ਹੱਤਿਆ ਦਾ ਕਾਤਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇ ਇਹ ਅਚਾਨਕ ਝਗੜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਨੂੰਨ ਦੀ ਗਰਮੀ ਵਿੱਚ ਅਚਾਨਕ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੇ ਅਣਉਚਿਤ ਫਾਇਦਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਬੇਰਹਿਮੀ ਜਾਂ ਅਸਾਧਾਰਣ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵਿਆਖਿਆ-ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕੋਈ ਮਾਇਨੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਕਿ ਕਿਹੜੀ ਧਿਰ ਭੜਕਾਹਟ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਪਹਿਲਾ ਹਮਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

11. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੁਝ ਪੁਰਾਣਾ ਫੈਸਲਾ (ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਇਵਰਪੂ ਪੁੰਨਿਆ ਅਤੇ

ਹੋਰ 4) ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਲਈ ਦੁਬਾਰਾ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਸਹੀ ਪਹੁੰਚ ਕੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕਤਲ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਜੋ ਕਤਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਲਾਭਦਾਇਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

"21. ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਪਰਾਧ 'ਕਤਲ' ਹੈ ਜਾਂ 'ਗੈਰ-ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ', ਇੱਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਇਸ ਲਈ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਣਾ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ 4(1976) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 382.

ਰਾਖਬੀਰ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ 761

[ਰੰਜਨ ਗੋਗੋਈ, ਜੇ.]

ਦੇਸ਼ੀ ਨੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਨ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦੇਸ਼ੀ ਦੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਦੂਜੇ ਪੜਾਅ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੇਸ਼ੀ ਦਾ ਇਹ ਕੰਮ "ਗੈਰ-ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ" ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 299 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਪੜਾਅ ਧਾਰਾ 300, ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਪੜਾਅ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 300 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਤਲ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਹੈ ਤਾਂ ਅਪਰਾਧ 'ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ' ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇ ਧਾਰਾ 304 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਹੈ।

ਕੀ ਧਾਰਾ 299 ਦੀ ਦੂਜੀ ਜਾਂ ਤੀਜੀ ਧਾਰਾ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਪਾਜ਼ਿਟਿਵ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕੇਸ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 300 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਅਪਰਾਧ ਫਿਰ ਵੀ 'ਗੈਰ-ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ' ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਦੇ ਧਾਰਾ 304, ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਹੈ।

22. ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਿਰਫ ਵਿਆਪਕ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹਨ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਬਣਾਏਗੀ। ਪਰ ਕਈ ਵਾਰ ਤੱਥ ਇੰਨੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੁੜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਪੜਾਅ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਇੰਨੇ ਦੂਰਦਰਸ਼ੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਕਿ ਦੂਜੇ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਇਲਾਜ ਦੇਣਾ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਇਵਰਪੂ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਪੁੰਨਿਆ (ਸੁਪ੍ਰਾ) ਨੂੰ ਘੇਲਾਭਾਈ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੱਗਮਾਲ ਭਾਈ ਭਾਵਦ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ 6 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ:" 6.ਕਤਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

5. (2008) 17 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 651.

762

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟਸ

[2013] 11 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ.

ਇੱਕ ਗੈਰ-ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਤਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੇਸ ਧਾਰਾ 300 ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਇਸ ਨੂੰ ਥੈਸ਼ਹੋਲਡ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ੀ ਨੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਤਫਾਕਨ, ਇਹ ਇੱਕ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਧਾਰਾ 299 ਤਹਿਤ ਗੈਰ-ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜੇ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਸਬੂਤ ਪੁਸ਼ਟੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਜਵਾਬ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਪੜਾਅ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 300 ਦੀ ਰੇਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਅਪਵਾਦ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਧਾਰਾ 300 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇੱਕ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਧਾਰਾ 304 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅੱਗੇ ਡੀ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਥਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਕਿਸ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਤਹਿਤ। ਧਾਰਾ 300 ਦੀਆਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੀ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਬਤ ਸਮੱਗਰੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਜੇ ਸਬੂਤ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੇਸ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਪਰਾਧ ਸਿਰਫ਼ ਈ ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਕਤਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਗੈਰ-ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਵੀ ਕਤਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇ ਮਾਮਲਾ ਧਾਰਾ 300 ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਤਰਕ ਅਤੇ ਖਾਤਮੇ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ, ਕਤਲ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 12. ਅਸੀਂ ਦੇਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਚਿੰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਮੌਤ ਜੀ ਨੇ ਦੇਸ਼ੀ-ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4 ਦੁਆਰਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪੇਟ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ

ਚਾਕੂ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ 4 ਤੋਂ 5 ਚਾਕੂ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸੇ ਉੱਤੇ ਵਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੇਟ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਵਿਕਲਪਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਪੀੜਤ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਰਾਖਬੀਰ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ 763

[ਰੰਜਨ ਗੋਗੋਈ, ਜੇ.]

ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਸਿੱਟੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪਹੁੰਚ ਕੇ, ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੇਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਹੇਠ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਵਾਦ ਧਾਰਾ 300 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਵੇਗਾ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੌਥਾ ਅਪਵਾਦ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮਾਨਯੋਗ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪੂਰਵ-ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੰਮ ਜਨੂੰਨ ਦੀ ਗਰਮੀ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਪਰ ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਉਹ ਹੈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪੇਟ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ 4 ਤੋਂ 5 ਚਾਕੂ ਮਾਰਨਾ। ਜੇਕਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੀ ਝਟਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਸਾਡੇ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਧਾਰਾ 300 ਦੇ ਚੌਥੇ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਏ। ਕੇਸ, ਅਰਥਾਤ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਣਉਚਿਤ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਸੀ ਜਾਂ ਬੇਰਹਿਮੀ ਜਾਂ ਅਸਾਧਾਰਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਦੇਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਦੁਆਰਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸੇ ਉੱਤੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਰ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਾਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇ ਕਿ ਕਥਿਤ ਤੱਥ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਗੇ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਈ. ਪੀ. ਆਰ. ਭੇਜੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਅਜਿਹੀ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ। ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਿਣੇ ਗਏ ਅਪਵਾਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੇਸ਼ੀ-ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕੋਈ ਵੀ। ਅਸੀਂ, ਐੱਫ, ਇਸ ਲਈ, ਦੇਸ਼ੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਧਾਰਾ 303 ਦੇ ਤਹਿਤ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 34 ਅਤੇ 323 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਕਥਿਤ ਦੇਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

13. ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1,2 ਅਤੇ 3 ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 323 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਅਤੇ ਧਾਰਾ 324 ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 324 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ

764

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟਸ

[2013] 11 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ.

ਉਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਅਤੇ 324 ਅਤੇ 323/34 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਦੇਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ 1,2 ਅਤੇ 3 ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਧਾਰਾ 324 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 34 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਅਤੇ ਧਾਰਾ 323 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

ਕੇ. ਕੇ. ਟੀ.

ਅਪੀਲ ਦੀ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਆਗਿਆ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਿਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।